

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 iunie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:
președinte – Nicolae Gordilă,
judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Iurie Diaconu și Constantin Alerguș,
în baza actelor din dosar, fără citarea părților, a examinat recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Constantin Miron, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2013 în cauza penală privind-o pe

Curteva Iulia Ivan, născută la 16 iulie 1989, originară și domiciliată în r-nul Ceadâr-Lunga, satul Valea Perjii, strada Cricova nr. 7.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 26 septembrie 2012 – 22 iulie 2013 (prima instanță).
2. 04 septembrie 2013 – 20 noiembrie 2013 (instanța de apel).
3. 25 martie 2014 – 24 iunie 2014 (instanța de recurs).

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursului ordinar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei sect. Buiucani, mun. Chișinău din 09 septembrie 2013, Curteva Iulia a fost condamnată în baza art.186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal la 2 ani închisoare.

Conform art. 90 Cod penal lui Curteva Iulia i-a fost suspendată executarea pedepsei pe un termen de 2 ani.

Acțiunea civilă a părților vătămate Natalia Demerji și Xenia Rjanxinscaia a fost admisă integral, încasînd de la Curteva Iulia în folosul lui Natalia Dermenji și Xenian Rjanxinscaia în mod solidar prejudiciul material în sumă de 1 100 lei fiecare.

2. În fapt, prima instanță a reținut că, Curteva Iulia la 22 august 2012, urmărind scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin acces liber a pătruns în vestiarul restaurantului „Planeta Shoushi”, amplasat pe bul. Ștefan cel Mare, 103 din mun. Chișinău, de unde din gentile lui Natalia Dermenji și Xenia Rjaxinscaia intenționat, pe ascuns, a sustras mijloace bănești în sumă de 1 100 lei de la fiecare, în sumă totală de 2 200 lei, cauzînd părților vătămate o daună materială în proporții considerabile.

În drept, acțiunile inculpatei Curteva Iulia au fost încadrate în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal – furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Avocatul Andrei Beruciașvile în numele inculpatei Curteva Iulia a declarat apel împotriva sentinței, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și emiterea unei hotărîri de încetare a procesului penal în privința lui Curteva Iulia. Apelantul a indicat că, au avut loc mai multe încălcări de procedură în cadrul

urmăririi penale, iar instanța de fond a pus la bază probele acuzării, și nu s-a expus asupra argumentelor prezentate de către condamnată și avocat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2013 a fost admis apelul avocatului Andrei Beruceașvili în interesele inculpatei Curteva Iulia împotriva sentinței Judecătoriei sec. Buiucani mun. Chișinău din 22.07.2013, pe cauza penală Curteva Iulia și pronunță o nouă hotărâre, prin care: a fost dispus încetarea procesului penal în privința lui Curteva Iulia pe art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - existența altor circumstanțe care condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Acțiunea civilă a fost lăsată fără soluționare potrivit prevederilor art. 225 alin. (4) Cod de procedură penală.

Pentru a pronunța decizia instanța de apel a reținut, din materialele cauzei se constată că Iulia Curteva nu posedă limba de stat, astfel toate acțiunile de urmărire penală cu participarea ei urmau să fie efectuate în limba rusă, sau cu participarea obligatorie a traducătorului.

Instanța de judecată în sentința contestată a ajuns la o concluzie contradictorie, precum că inculpata Curteva Iulia cunoaște limba de stat, astfel la urmărirea penală în cadrul acțiunilor de urmărire penală nu a fost necesară participarea obligatorie a interpretului. Or, reieșind din concluzia instanței de judecată nici în cadrul judecării cauzei inculpata Curteva Iulia nu urma să fie asigurată cu un interpret, însă conform procesului-verbal (f.d.74-76) judecarea cauzei a avut loc cu participarea interpreților Igor Calalb, Natalia Șvera, Oxana Garștea și Igor Bordeniuc. Respectiv, prin asigurarea inculpatei cu interpret, instanța de judecată a recunoscut că inculpata Curteva Iulia nu cunoaște limba de stat la un nivel suficient pentru a înțelege conținutul actelor de procedură și a pentru a participa efectiv în ședința de judecată.

Colegiul penal a reiterat că toate actele procedurale, inclusiv ordonanță de punere sub învinuire din 20.09.2012, sunt lovite de nulitate absolută, iar învinuirea a fosi înaintată cu încălcarea drepturilor fundamentale a inculpatei Curteva Iulia.

Ca rezultat instanța de apel a considerat că, procesul penal pe cauză necesită a fi încetat conform art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală - pe motivul existențe altor circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală, or, încălcările depistate sunt evidente și nu pot sta la baza unei sentințe de condamnare.

5. La 10 ianuarie 2014, procurorul, făcînd trimitere la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, în care solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței. Recurentul invocă că, probele prezentate în ședință de judecată dovedesc pe deplin vinovăția inculpatei Curteva Iulia în comiterea infracțiunii incriminate de acuzare. Instanța de apel formal a aplicat art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. Concluziile la argumentarea soluției instanței de apel sunt contradictorii, instanța de apel a omis unele circumstanțe importante constatate de către instanța de fond.

6. Verificînd argumentele recursului ordinar în raport cu materialele cauzei penale și prevederile legii, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție admite recursul ordinar, reieșind din următoarele considerente.

7. Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună

rejudicarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, o hotărîre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul cînd instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărîrii redactate nu corespunde cu dispozitivul pronunțat după deliberare, - temei care își găsește reflectare în decizia contestată.

Reieșind din prevederile art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

După cum s-a enunțat mai sus, prin sentința instanței de fond, Curteva Iulia a fost condamnată în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal.

Fără a se expune asupra condamnării sau achitării inculpatei, instanța de apel a admis apelul apărării și a încetat procesul penal în privința lui Curteva Iulia pe art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – existența altor circumstanțe care condiționează pornirea urmăririi penale și tragerii la răspunderea penală.

Astfel, analizînd presupusele încălcări a legii procesuale penale enunțate de acuzator, Colegiul penal, conchide că, instanța de apel formal a aplicat prevederile pct. 6) alin. (1) art. 391 Cod de procedură penală, indicînd că, - „există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală”.

Or, circumstanțele care exclud urmărirea penală sunt prevăzute la art. 275 Cod de procedură penală, iar la etapa judecării cauzei în instanța de judecată, procedura de încetare a procesului penal este reglementată de prevederile art. 332 Cod de procedură penală.

În Codul de procedură penală, TITLUL II, Capitolul III, Secțiunea a 4 „Deliberarea și adoptarea sentinței”, la art. 384 Cod de procedură penală, legiuitorul a stipulat că, instanța de judecată hotărînd asupra învinuirii înaintate inculpatului, poate adopta una din trei tipuri de sentință, - de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal.

La art. 391 Cod de procedură penală, sunt specificate cazurile în care se adoptă sentința de încetare procesului penal, astfel legiuitorul a reglementat concret cazurile de încetare a procesului penal și numai în pct. 6) se face trimitere la o normă de blanchetă - „există al circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală”.

Or, pct. 6) repetă conținutul pct. 9) al art. 275 Cod de procedură penală, - circumstanțele care exclud urmărirea penală, însă cu o importanță de concretizare, și anume că acele circumstanțe care exclud sau condiționează desfășurarea urmăririi penale, trebuie să fie „prevăzute de lege”. Astfel de situații de drept pot exista atunci cînd instanța de judecată v-a constata că persoana pusă sub învinuire de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 165 alin. (4) Cod penal sau art. 206 alin. (4) Cod

penal, - este victima traficului de ființe umane, ori infracțiunea este săvârșită de reprezentanții corpului diplomatic ai statelor străine sau de alte persoane care, potrivit art. 11 alin. (4) Cod penal, nu se supun jurisdicției penale a Republicii Moldova.

Prin existența altor circumstanțe, care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, pot fi reținute și cazurile prevăzute de art. 57-58, art. 217 alin. (5), art. 325 alin. (4) Cod penal, care prevăd expres liberarea persoanei de răspundere penală în cazul prezenței anumitor circumstanțe.

Așa fiind, noțiunea de „alte circumstanțe”, prevăzută la pct. 6) alin. (1) art.391 CPP, urmează a fi interpretată numai în sensul „circumstanțelor prevăzute de lege”, a se vedea textul legal - pct. 9) art. 275 Cod de procedură penală, - „... există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală”.

Prin urmare, presupusele încălcări a legii procesuale penale constatate de instanța de apel, enunțate supra, nu cad sub incidența „ altor circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală”, prevăzute de art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a invocat faptul că, pe parcursul urmăririi penale au fost comise încălcări a prevederilor legale și anume, toate acțiunile de urmărire penală cu participarea inculpatei s-au petrecut fără participarea translatorului, ea neposedând limba de stat.

Aceste împrejurări au fost determinate de instanța de apel ca o încălcare a art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală – participarea obligatorie a interpretului.

Colegiul penal lărgit atestă că, încălcarea nominalizată de instanța de apel, este o încălcare esențială a Legii, care atrage nulitatea probelor administrate la urmărirea penală de către organul de urmărire penală sau de către procuror nemijlocit.

Prin urmare, instanța de apel constatând asemenea circumstanțe, urma să verifice toate probele conforma prevederilor art. 100, 101 Cod de procedură penală, deoarece nu toate actele cauzei penale sunt nule și nu toate probele din dosar pot fi excluse din simplu motiv că la urmărirea penală s-a încălcat dreptul inculpatei de a fi asistată de un interpret.

Mai mult, Colegiul penal lărgit contestă că, circumstanțele stabilite de instanța de apel ce au dus la încetarea procesului nu au fost verificate pe deplin, or, ele sunt în contradicție cu declarațiile martorului Vladimir Babii, care a susținut că Curteva Iulia cunoaște limba de stat.

Astfel, instanța urma să mai verifice odată aceste circumstanțe.

În atare situație, instanța de apel era în drept să se pronunțe cu o soluție în dependență de caz, de condamnare ori de achitare, dar nu de încetare a procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Reieșind din faptul că, recursul procurorului poate atrage atât agravarea cât și atenuarea soluției față de inculpată, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, stabilind eroarea de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, va casa decizia instanței de apel și va remite cauza la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să execute indicațiile instanței de recurs, să se pronunțe la modul

cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelant în apel, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul cuvenit intenția și acțiunile inculpatului, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, prezența sau lipsa în acțiunile inculpatului a infracțiunilor incriminate, în cazul în care v-a ajunge la concluzia confirmării învinuirii în instanță - să descrie fapta infracțională ca fiind dovedită, și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Constantin Miron, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2013 în cauza penală privind-o pe *Curteva Iulia Ivan* și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 15 iulie 2014, ora 9³⁰

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Constantin Alerguș